EU:n strateginen autonomia ja teollisuuspolitiikka

EU:n strategisen autonomian on perustuttava aitoon kilpailukykyyn

Strategisen autonomian käsite

’Strateginen autonomia’ on noussut EU-politiikan keskiöön puhuttaessa eritoten Euroopan talouden pärjäämisestä sekä EU:n kyvystä tehdä itsenäisiä päätöksiä. Käsitteen juuret ovat turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta, mutta yhteiskunnan ja yritysten näkökulmasta ydinkysymyksiä ovat seuraavat:

- ✓ Millä keinoin EU voi parhaiten pitää puoliaan, kun maailmankaupan otteet kovenevat sekä Kiinan ja USA:n valtakamppailu syvenee?
- ✓ Miten vastaamme kolmansien maiden epäreiluun kilpailuun niin EU:n sisämarkkinoilla kuin globaaleilla markkinoilla?
- ✓ Miten varmistamme toimitusketjujen häiriöttömyyden ja kriittisten palveluiden tarjoamisen myös poikkeustilanteissa?
- ✓ Mikä on julkisen vallan rooli, kun halutaan vahvistaa Euroopan kilpailukykyä, kriisinkestävyyttä ja riippumattomuutta EU:n ulkopuolisista maista?

Osa jäsenmaista haluaisi vahvistaa eurooppalaisyritysten pärjäämistä antamalla valtio(i)lle vahvempaa roolia teollisuus- ja kilpailupolitiikassa. Riskinä on, että tällöin EU-maat voisivat alkaa myöntää yrityksilleen esimerkiksi valtiontukia nykyistä avokätisemmin sekä olla ”valitsemassa voittavia” teknologioita tai aloja. Samoin pohditaan, pitäisikö teollista tuotantoa palauttaa takaisin Eurooppaan ja näin lisätä Euroopan riippumattomuutta ulkoisista sokeista. Yritykset tekevät muutoksia toimitusketjuihin toimitusvarmuuden lisäämiseksi.

EK:n viestit päättäjille

Suomalainen elinkeinoelämä tukee nykyistä vahvempaa ja toimintakykyisempää Euroopan unionia. Yritysten uudistuminen ja innovatiivisuus ovat pitkäaikaisen kilpailukyvyn ja kriisinkestävyyden lähtökohta. Julkisen vallan on keskityttävä talouden ja yritysten toimintaedellytysten sekä kansainvälisen sääntelyn kehittämiseen. Strategiset riippuvuudet ja niihin liittyvät toimet on arvioitava huolella.

- Suomen kaltaisen vientimaan etu on korostaa avointa ja reilua kilpailua niin Euroopassa kuin maailmankaupassa. Pienen kansantalouden rahkeet eivät riittäisi siihen, että lähtisimme rakentamaan kilpailukykyä yritystukien varaan. Kauppapolitiikan instrumentteja on hyödynnettävä tasapuolisten toimintaedellytysten luomisessa eurooppalaisille yrityksille.
- Suomen on vaikutettava yhdessä samanmielisten kanssa, jotta vältetään ylilyönnit yritystukipolitiikassa ja muussa valtion puuttumisessa yritystoimintaan. Suomessa on samalla oltava pragmaattinen yritystukijoustojen hyödyntämisessä, jotta suomalaisyrityksille ei koidu kilpailuhaittaa.
- Yritykset hallitsevat parhaiten toimitusketjujaan kriisienkin keskellä. Kahdenvälisten kauppasopimusten solmiminen on hyvä keino varmistaa viennin ja tuonnin toimivuutta, vahvistaa yritysten toimitusketjuja ja löytää vaihtoehtoisia toimittajia. Huoltovarmuus tai kansallinen turvallisuus voivat edellyttää muitakin julkisia toimia.

Lisätiedot:
Johtava asiantuntija Janica Ylikarjula, p. 040 5601275, janica.ylikarjula@ek.fi (teollisuuspolitiikka)
Johtaja Timo Vuori, p. 050 553 5319, timo.vuori@ek.fi (kauppapolitiikka)